

KAÁN KÁROLY-, HERMAN OTTÓ-, TELEKI PÁL- ÉS HEVESY GYÖRGY-VERSENY

Startra kész tudáspróbák – egy hiányzóval

Nagy örömmel számolhatunk be arról, hogy a 2021/2022-es tanévben tovább folytatódik a legrangosabb, széles körben elismert környezet- és természetismereti versenyek sora. Ez azért is fontos, mert a kiírók és a szervezők a koronavírus-járvány meg-megújuló hullámainak folyamatos fenyegetése ellenére vállalták a tudáspróbák meghirdetését.

Felelős döntésükben a felkészítőtanárok példás hivatástudatára és szakmaszeretetére támaszkodhattak. Ehhez társult a folytatás biztos fedezeteként a kötelezőt meghaladó feladatok megoldására vállalkozó versenyzők tettekkészsége és elszántsága felkészültségük bizonyítására, valamint a pedagógusokat és csemetéiket támogató, felkaroló családok segítőkészsége.

A különféle szakterületek legnagyobb hagyományú szellemi erőpróbái több évtizedes hagyományaik folytatásával ezúttal is készen állnak arra, hogy hitelesen és magas színvonalon szolgálják a tehetség gondozás ügyét – Kárpát-medencei méretekben!

Ehhez az is hozzájárult, hogy az Emberi Erőforrások Minisztérium Nemzeti Tehetség Programjának kuratóriuma valamennyi, a lapunkban most közzétett országos és Kárpát-medencei környezet- és természetismereti versenyt támogatásra méltónak ítélte. Így a szükséges pénzügyi alap megteremtésével az egyik legfontosabb feltétel teljesülhetett, amiért a kiírók, a rendezők, az érintett felkészítőtanárok és a versenyzők nevében köszönetet mondunk.

A Magyar Természettudományi Társulat (MTT) az új tanévben is vállalta három Kárpát-medencei tudáspróba meghirdetését és megrendezését. Ennek nyomán hamarosan megkezdődhet a versenyzőket küldő oktatási intézmények kötelező regisztrációja még az iskolai forduló előtt. Így várják a 7. és 8. évfolyamos fiatalokat megszólító 32. Herman Ottó biológiai, a 30. Teleki Pál földrajz-földtan, valamint a 33. Hevesy György

kémiaaverseny résztvevőinek jelentkezését, hogy megtehessek a folytatáshoz szükséges lépéseket.

Az MTT ezen felül a fenntartható fejlődés gondolatát sokoldalúan középpontba állító Kárpát-medencei Kindler-Láng Tanulmányi Verseny meghirdetését is tervezi, amennyiben sikerül előteremteni a lebonyolításhoz szükséges anyagi erőforrásokat. A tudáspróbák nemzetközi döntőjének dobogós helyezett versenyzői, valamint a határon túli régiók képviselői az MTT egyhetes IV. Kárpát-medencei Tehetség táborába is eljuthatnak.

A Benkő Gyula Oktatóközpont Egyesület széles körben kedvelt és a legtöbb versenyzőt mozgósító Kaán Károly Országos Természet- és Környezetismereti Versenye harmincadik sorozatához érkezik. Erre ezúttal is az 5. és 6. osztályos fiatalokat várják, akik iskolájuk előzetes regisztrációja után léphetnek a küzdőterre. Az országos döntőbe jutó versenyzők kedvezményes táborozási lehetőséghez juthatnak.

Sajnos, a megmérettetések kínálatából ezúttal is hiányzik a több mint négy évtizedes múltjával és eredményeivel példát adó *Kitaibel Pál* középiskolai biológiai, környezet- és természetismereti tudáspróba felhívása. Az előző tanév nemzetközi versenyének döntőjét ugyanis 2021. október 8-án (pénteken) online formában rendezik meg. Ezért elmaradt most az új sorozat meghirdetése.

A közhasznú alapítványunk kiadói gondozásában megjelenő *TermészetBúvár* magazin ezúttal is készen áll arra, hogy a kiírókkal előzetesen egyeztetett kötelező, illetve ajánlott cikkekkel, illusztrációkkal segítse a tudáspróbák hazai és határon túli résztvevőit.

Lapunk mostani számában a tudáspróbák felhívásainak rövidített változatát ismertetjük. A teljes szöveget a www.termeszetbuvar.hu honlapunkon közzöljük.

KAÁN KÁROLY-VERSENY

Mezőtúr

A Benkő Gyula Környezet- és Természetvédelmi Oktatóközpont Egyesület országos természet- és környezetismereti versenyére immár harmincadik alkalommal olyan jelentkezőket várnak a különböző iskola-típusokban tanuló 5. és 6. osztályos diákok közül, akik a kötelezőn felül is szívesen vállalkoznak környezetük önálló megfigyelésére és kutatására, terepgyakorlatra,

valamint tapasztalataik és elemzéseik kiselőadásba tömörített bemutatására.

A verseny ismeretanyaga a 4., 5. és 6. évfolyamon feldolgozott tananyaghoz kapcsolódik. Természeti, környezeti, biológiai és földrajzi alapismereteket, vizsgálatokat tartalmaz, kibővítve a lakóhely és a hazai erdők élővilágának bemutatásával,

a verseny keretében szervezett terepgyakorlat tapasztalataival, valamint a Bükk- és az Őrségi Nemzeti Park fő jellemzőivel. (A felkészüléshez segítséget adnak a *TermészetBÚVÁR Alapítvány* honlapján elérhető és díjtalanul letölthető leprellők.) A tudáspróba alapirodalmának része *Kaán Károly* életének és munkásságának ismerete, valamint a *TermészetBúvár* magazin

2021/3. számától a 2022/1. számáig a szerkesztőség ajánlásával megjelent, illetve megjelent cikkek.

A verseny háromfordulós. Az iskolai házi-verseny lebonyolításának ideje 2022. *március 3-a*. Itt a résztvevők a versenybizottság által összeállított, központi feladatlapot oldják meg.

A megyei (fővárosi) döntők időpontja 2022. *április 22-e* (péntek). A megyei versenyek szervezését az erdőgazdaságok is segítik. Itt a versenyzők ugyancsak központi feladatlapot oldanak meg. A kis tudósok évfolyamonként külön-külön vesznek részt a tudáspróbán.

Az országos döntőt 2022. *május 20-a és 22-e* között tartják Mezőtúron a helyi

Református Kollégium, Gimnázium, Szakgimnázium, Általános Iskola és Óvoda épületeiben. Ennek a fordulónak a résztvevői a megyei döntők legjobbjai (a legkiválóbb 5. vagy 6. osztályos tanuló) és Budapestről 6 fő. A tudáspróba végső szakasza írásbeli és szóbeli fordulóból, valamint terepgyakorlatból áll. Az elméleti forduló ismeretanyaga az előző fordulókhöz képest kibővül a TermészetBúvár 2022/2. számában megjelent, ajánlott cikkekkel.

A szóbeli fordulón a versenyzők ötperces kiselőadás keretében számolnak be lakóhelyük, vagy tágabb környezetük (megyénk, régiójuk) természeti és környezeti értékeiről, azok állapotáról, a károsodások megelőzésének lehetőségeiről. Téma lehet: az

élővilág (például erdeink, az őshonos fajok stb.) átalakulása, továbbá környezetvédelmi hagyományok és akciók bemutatása. Ebbe beletartozhatnak a táj és az élővilág értékei, valamint a gazdálkodás változásai is. Demonstrációként felhasználható fotó, videófilm és számítógépes prezentáció.

Az országos forduló része a poszterverseny is, amelynek témája: *Szülőföldem védendő értékei*. A második fordulón, illetve az országos döntőn a versenyzők és a felkészítőtanárok részvételi díja a támogatásuktól függ. A tudáspróbával kapcsolatos további információk, így az előző évek összes feladata és az életrajzot is tartalmazó tanári segédanyag a www.kaankarolyverseny.hu új internetes honlapon található.

HERMAN OTTÓ-VERSENY

Sarród

A Magyar Természettudományi Társulat Kárpát-medencei biológiai versenyén a hazai és a határon túli, magyar anyanyelvű iskolák 7. és 8. évfolyamos tanulói (13-14 évesei) vehetnek részt. Az alapításától számítva harminckettedik tudáspróba magyarországi fordulóján az MTT által összeállított központi feladatlapot oldják meg a versenyzők.

A megmérettetésen részt venni szándékozó minden iskolának az első fordulót megelőzően regisztrálnia kell magát az MTT honlapján az ott leírt útmutató szerint 2021. *november 17-e és 2022. január 15-e* között. A hazai iskolai, valamint a budapesti kerületi döntőket 2022. *február 11-én* tartják. Ezek felkészülési anyaga hazánk legjellemzőbb életközösségei: erdők, vizek és rétek, valamint ökológiai alapismeretek, továbbá a TermészetBúvár folyóirat 2021/3. és 4. számában megjelent cikkek [ÚTRAVALÓ, POSZTER (kép és cikk), VIRÁGKALENÁRIUM (kép és cikk), első-sorban a képi tartalomhoz kapcsolódó ismeretek].

Tájékozódás céljából a TIT megyei szervezeteivel vagy a versenyfelelősökkel kell felvenni a kapcsolatot. A budapesti kerületek koordinátora a Budapesti Fazekas

Mihály Gyakorló Általános Iskola és Gimnáziumból (1082 Budapest, Horváth Mihály tér 8.) *Ellermann-Szeip Gréta* középiskolai tanár. Elérhetősége: 06/1-210-1030/220 mellék, e-mail: szeipgreta@fazekas.hu.

A megyei (fővárosi) forduló időpontja 2022. *április 9-e* (szombat). Ennek ismeretanyaga a házi fordulóhoz képest kibővül a TermészetBúvár magazin 2021/5., 6. és 2022/1. számának a szerkesztőség által megjelölt cikkeivel. Ajánlottak a HAZAI TÁJAKON rovatban megjelent íráskorlatok alapvető ismeretanyagukkal. A sikeres felkészüléshez nélkülözhetetlen *Herman Ottó* élete és munkássága legfontosabb vonásainak ismerete (elérhető: www.tbuhar.hu). Az eredményes szerepléshez szükséges az Aggteleki és a Fertő-Hanság Nemzeti Park alapvető ismerete a *TermészetBÚVÁR Alapítvány* gondozásában megjelent leporellók alapján, amelyek a TermészetBúvár honlapján díjtalanul hozzáférhetők.

A Kárpát-medencei döntőt 2022. *május 27-e és 29-e* között új helyszínen, *Sarródon*, a Fertő-Hanság Nemzeti Parkban rendezik meg. A döntő háromfordulós: kiselőadásból, elméleti (írásbeli) és terepgyakorlati részből áll.

A versenyzők ötperces kiselőadást tartá-

nak egy választott témáról. A természetben végzett saját megfigyelésről, vagy szakköri munka keretében folytatott környezetvédelmi tevékenységről, terepi vizsgálódásról stb., amelyben a tanuló aktív szereplőként részt vett. Az elméleti forduló ismeretanyaga a megyeihez képest kibővül a TermészetBúvár 2022/2. számában megjelent ugyancsak megjelölt cikkekkel.

A verseny szervezésével és lebonyolításával kapcsolatos információk a Magyar Természettudományi Társulat (www.mtte.hu), valamint a TermészetBúvár (www.tbuhar.hu) honlapján olvashatók. Kapcsolattartó: *Kovács Eszter* MTT ügyvezető igazgató (általános ügyekben). Elérhetősége: mtt.titkarsag@mtt.t-online.hu, 06/30-296-4556. Szakmai kérdésekben felvilágosítást ad *Bódis Bertalan*, a verseny szakmai vezetője. Elérhetősége: bodisberci@gmail.com, 06/30-627-0704.

A háromnapos Kárpát-medencei döntőn az anyaországi versenyzők és a felkészítő-tanárok részleges költségtérítésének összege a támogatásoktól függ. A hozzájárulás mértékéről a későbbiekben adnak tájékoztatást.

TELEKI PÁL-VERSENY

Eger

A Magyar Természettudományi Társulat Kárpát-medencei földrajz-földtan versenyén a hazai és a határon túli, magyar anyanyelvű iskolák 7. és 8. évfolyamos (13–14 éves) tanulói vehetnek részt az iskolatípustól függetlenül. Az alapításától számítva harmincadik tudáspróba magyarországi fordulóján az MTT által összeállított központi feladatlapot oldják meg a versenyzők.

A megmérettetésen részt vevő iskoláknak még az első fordulót megelőzően regisztrálniuk kell magukat az MTT honlapján az ott leírt mutatók alapján 2021. november 17-e és 2022. január 15-e között.

A megmérettetés háromfordulós. A hazai iskolai és a budapesti kerületi fordulók 2022. február 17-én országosan azonos időben bonyolítják le. Ennek ismeretanyaga:

A 7. évfolyamos tanulók részére: az éghajlat elemei, éghajlati övezetesség jellemzői, időjárás, térképészeti alapismeretek, a Naprendszer és a

Föld, hegységképződés, a felszín változásai, kőzetek, ásványok és mészkőhegységek formakincse, kontinensek, óceánok, földrajzi fókuszokat, felszíni és felszín alatti vizek, földrajzi információk értelmezése, pénzügyi alapismeretek, a köztelmezek mozgása, külső erők, talaj, Földünk története.

A 8. évfolyamos tanulók számára: időjárási ismeretek, éghajlati övezetesség. Tájékozódás a térképen és a valóságban. A Föld és a világegyetem. A Föld, annak felszíne, a felszín változásai, domborzat, Európa általános természetföldrajza, népessége, az Európai Unió jellemzői. A Kárpát-medence felszíne. Magyarország nagytájainak természeti adottságai, idegenforgalma, népessége és településtípusai.

A budapesti kerületek fordulóját a Budapesti Fazekas Mihály Gyakorló Általános Iskola és Gimnáziumból (1082 Budapest, Horváth Mihály tér 8. Tel: 06/1-210-1030) Víz Zsolt vezető szaktanár koordinálja. Elérhetősége: vizsol@fazekas.hu, 06/30-552-8159. Budapesten kerületenként és évfolyamonként 2-2 tanuló nevezhető a budapesti döntőbe.

A megyei és a fővárosi döntőt 2022. április 2-án (szombaton) rendezik meg. A megyékben a legmagasabb pontszámot elérő egy 7. évfolyamos és egy 8. évfolyamos tanuló, míg a fővárosból a legtöbb pontszámot gyűjtő három 7. évfolyamos

A Kárpát-medencei Teleki Pál-verseny elmaradhatatlan része a terepgyakorlat. Ennek egyik helyszínén, Noszvajon, a karsztforrások kialakulását, a vízhozamokat befolyásoló tényezőket elemezhetik a fiatalok **FOTÓ | DR. TARDY JÁNOS**

és három 8. évfolyamos tanuló jut be a Kárpát-medencei döntőbe.

A megyei döntő ismeretanyaga az előző fordulóhoz képest bővül. A 7. évfolyamos tanulóknak: a Föld belső felépítése és felszínfejlődése. Afrika, Ausztrália és a világtenger földrajza. A TermészetBúvár magazin VILÁGJÁRÓ rovatának cikkei a 2021/3. számtól a 2022/1. számig.

A 8. évfolyamos tanulók részére: Magyarország gazdasági élete, a TermészetBúvár magazin HAZAI TÁJAKON rovatának cikkei a 2021/3. számtól a 2022/1. számig. Mindkét évfolyamon a sikeres szereplés feltétele *Teleki Pál* életének és munkásságának ismerete, letölthető: www.mtte.hu. A megyei döntőbe jutó versenyzők részvételi díjat fizetnek.

A Kárpát-medencei döntőt 2022. május 13-a és 15-e között rendezik meg. Helyszíne: Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Eger.

Ennek anyaga a 7. osztályos versenyzők esetében az előző fordulóhoz képest kiegészül Amerika és a sarkvidékek ismeretével, valamint Ázsia természetföldrajzával, míg a 8. évfolyamosok számára a tudásanyag bővül a Kárpát-medence természetföldrajza, Európa természeti, társadalmi és gazdasági földrajza ismeretével.

Mindkét évfolyam esetében a döntő írásbeli, terepgyakorlati és szóbeli fordulóból áll.

A hetedikeseknél a TermészetBúvár VILÁGJÁRÓ rovata a 2021/3. számtól a 2022/2. számig, míg a 8. osztályos fiatalok számára a TermészetBúvár HAZAI TÁJAKON rovatának cikkei a 2021/3. számtól a 2022/2. számig bezárólag.

A háromnapos Kárpát-medencei döntő megrendezéséhez szükséges anyagi hozzájárulás mértékéről a későbbiekben adnak tájékoztatást.

HEVESY GYÖRGY KÉMIAVERSENY

Eger

A Magyar Természettudományi Társulat Kárpát-medencei kémiaversenye a hazai és a határon túli magyar anyanyelvű iskolák 7. és 8. évfolyamos (13–14 éves) diákjait várja. Az alapításától számított harmincharmadik tudáspróba háromfordulós.

Az iskolai (házi) döntőket az intézmény szaktanárai által összeállított feladatlapokkal 2022. február 18-áig bezárólag tartják. A budapesti kerületi versenyek 2022. február 9-én lesznek, ahol

központi feladatlapokat oldanak meg a versenyzők. A kerületi és a budapesti fordulók kapcsolatos kérdésekre válaszol a Budapesti Fazekas Mihály Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium szaktanára, *Albert Attila*: albert@fazekes.hu e-mail címen.

A megyei (fővárosi) döntőt 2022. március 25-én rendezik meg, itt a versenyzők évfolyamonként más és más, az MTT által összeállított, központi feladatlapot kapnak.

A Kárpát-medencei döntőt 2022. május 27-e és 29-e között tartják.

Helyszíne: Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Eger. A megmérettetés írásbeli és szóbeli fordulóból, valamint laborgyakorlatból áll.

A versenyfelhívások teljes szövege a kiírók, a szervezők, valamint a TermészetBÚVÁR Alapítvány honlapján olvasható (www.tbuvár.hu). Jó versenyzést kívánunk!